

**การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำใน  
สังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน**  
**PARTICIPATION PROMOTION OF PUBLIC POLICY FOR REDUCING INEQUALITY IN  
BUDDHIST INTEGRATED LOCAL SOCIETY OF PEOPLE IN MUAENG LAMPHUN**

**สุวัฒน์สันต์ จันทราธรรม**

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน  
suwasan2001@gmail.com

**บทคัดย่อ**

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1.เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ  
เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 2.  
เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความ  
เหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วน  
บุคคล 3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความ  
เหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบบปริมาณและคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บ  
รวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า  
เบี่ยงเบนมาตรฐานและเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

**ผลการวิจัยพบว่า** 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลด  
ความเหลื่อมล้ำในสังคม ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์เปรียบเทียบ  
ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามอาชีพ พบว่าแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน  
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ  
ท้องถิ่น ด้านการตัดสินใจ ด้านดำเนินกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ แตกต่างกัน  
ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน 3) เสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม  
ด้านนโยบายสาธารณะเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลด  
ความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน  
ตามหลักอปธานิยธรรม7 ได้แก่ 1.หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2.เริ่ม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกัน 3.  
ยอมรับมติที่ประชุมในการแก้ปัญหา 4.ยอมรับ เคารพผู้อาวุโส 5.ดูแลสงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส 6.  
ส่งเสริม รัก ประเพณี วัฒนธรรม 7.ส่งเสริม ทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา

**คำสำคัญ:** การส่งเสริมการมีส่วนร่วม; หลักอภิธานิธรรม7 ; ประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.

## Abstract

This article aims 1.To study the level of public policy participation on reducing inequality in local society of people in Mueang Lamphun District 2. To compare **opinions** about public policy participation on reducing inequality in local society, of people in Mueang District, Lamphun Province 3. This is a methodically integrated research. Quantity and Quality Tools used to collect data include surveys and interviews. Statistics used include frequency, percentage, average, standard deviation, and content analysis techniques.

The results showed that 1) promoting public policy participation on reducing inequality in society, the average was included in moderate levels, 2) comparing relationships with levels of political participation, classified by occupation, found to be different. The other sides are no different. Considering the individual aspects, people with different occupations were found to be people with different occupations. The level of local political participation, decision-making, activity and benefit participation differs. Participation in evaluation 3) Propose ways to promote public policy **participation** on reducing inequality in local societies. Buddhist integration of people in Mueang District, Lamphun Province, according to the principles of Aprihanithamma7, namely 1.Keep meeting together, 2.Start the meeting and start the meeting with each other. 3. Accept the resolution of the meeting to solve the problem. 4. Accept respect for elders 5.Care for the welfare of the disadvantaged 6. Promote love, tradition, culture 7.Promote, nourish Buddhism

**Keywords:** Promoting Participation; Residents of Mueang District, Lamphun Province.

## บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนกับนโยบายสาธารณะ เป็นการให้โอกาสประชาชน เป็นฝ่ายตัดสินใจ กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจ ให้แก่ประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชน ให้สามารถระดมขีดความสามารถ ในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และควบคุมดูแลกิจกรรมต่างๆในชุมชน มากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ ด้วยตนเอง ให้มีชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ โดยประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระ การทำงานต้องเน้นในรูปกลุ่ม หรือองค์กรชุมชน ที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจน เนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้งานพัฒนาต่างๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ ทั้งนี้ การจะเกิดสภาพของการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามความหมายที่กล่าวถึงข้างต้น จะต้องเกิดสภาพการณ์หรือเงื่อนไขสำคัญคือ การมีความตระหนักและความเห็นพ้องต้องกันของประชาชน ที่มีจำนวนมากพอ ต่อการริเริ่มโครงการ กิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดเพื่อที่จะการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นการต้องการของส่วนรวม ทั้งนี้ความร่วมมือของประชาชน ไม่ว่าของปัจเจกชน บุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามารับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการโดยมีลักษณะเป็นการกระทำผ่านกลุ่ม หรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ (ศิลปวิชญ์ น้อยสมมิตร และโชติกา แก่นธิดา .2562 : 113)

นโยบายสาธารณะ จึงเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาประเทศที่สำคัญของรัฐบาล ในการสร้างสังคมให้มีคุณภาพ โดยนโยบายสาธารณะ จะเป็นเรื่องที่ประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมได้รับประโยชน์จากรัฐบาล นโยบายสาธารณะที่สำคัญเป็นอันดับต้นๆ มักจะเป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานของประชาชนในสังคม นโยบายสาธารณะจึงหมายถึง แนวทางปฏิบัติ นโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมทางการเมืองของรัฐบาลต่อสาธารณะ โดยมีประชาชนเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากนโยบายสาธารณะนั้น นโยบายสาธารณะอาจจะเป็นได้ทั้งการแก้ไขปัญหาการป้องกันปัญหา การเตรียมพร้อม การตอบสนอง การหิบบั้น กิจกรรมอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมที่รัฐบาลทำเป็นนโยบาย เพื่อที่จะให้นำเอานโยบายสาธารณะนั้นไปปฏิบัติ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ ทำให้รัฐบาลของทุกประเทศในโลกต้องสนใจที่จะกำหนดนโยบายที่ดีและให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุข ความเสมอภาค และความเป็นธรรมให้กับประชาชนและความเจริญให้แก่ประเทศ นโยบายถือเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลว ในการบริหารประเทศ (ปรณิภา มีครุฑ.2563 : 2-4)

ประชาสังคมไทยมีวิวัฒนาการทางสังคมการเมืองที่ก้าวกระโดด อย่างรวดเร็วจากการถูกจำกัด ใต้การปกครองแบบศูนย์รวมมาสู่ประชาธิปไตยแบบตัวแทน และพลิกผันไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม การที่แนวคิดการมีส่วนร่วมในการกำหนด และกำกับนโยบายสาธารณะของกลุ่มต่างๆ งดงามด้วยความเร็วที่ต่างกัน เป็นผลจากพื้นหลังและภูมิทัศน์ทางสังคมที่แตกต่างกัน ประกอบกับการเผชิญกับโครงสร้างพื้นฐาน ที่จำกัดขอบเขตกระบวนการนโยบายโดยภาครัฐ จึงมีผลย้อนกลับมาบั่นทอนความมั่นใจ และความเชื่อใจ ในพัฒนาการของแนวคิดเหล่านี้ และสิ้นคลอนโอกาส ที่จะใช้กระบวนการนโยบายสาธารณะเป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมไทย (วิพุธ พูลเจริญ. พิมพ์ครั้งที่ 3 : 10) ที่ผ่านมามองกันว่าเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ก็กำหนดการใช้อำนาจทางการเมือง เมื่อการเมืองเป็นอำนาจ ก็เกิดการแย่งชิงกัน แล้วก็ขัดแย้งและรุนแรง เพราะคิดถึงอำนาจ ควรจะมองที่หน้าที่ ว่าการเมืองมีหน้าที่อะไร หน้าที่ของการเมืองทั้งรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี คือตัดสินใจนโยบายสาธารณะ นโยบายสาธารณะมีความสำคัญสูงสุดต่อประเทศ เพราะกำหนดทิศทางและกำหนดว่าประเทศจะทำหรือไม่ทำอะไร และอย่างไร ซึ่งหมายถึงความเจริญหรือความเสื่อมของประเทศ ขึ้นกับว่านโยบายสาธารณะ นั้นดีหรือไม่ดี การสังเคราะห์นโยบายสาธารณะที่ดี จึงเป็นปัญหาสูงสุดของชาติใดชาติหนึ่ง การเมืองที่ดีจึงควรบูรณาการอยู่ในกระบวนการนโยบายสาธารณะที่ดี (ประเวศ วะสีแหล่งที่มา : <https://www.isranews.org>) นโยบายสาธารณะที่ดี (healthy public policies) คือนโยบายสาธารณะที่นำไปสู่ความถูกต้องเป็นธรรม และประโยชน์สุขของมหาชน ในพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” อาจเรียกว่าเป็นทิศทางของประเทศที่ใหญ่ที่สุด ที่ควรจะถอดมาเป็นนโยบายสาธารณะที่ดี และมีกระบวนการที่จะทำให้เกิดขึ้น (ประเวศ วะสี. 2552 : 11)

ดังนั้นแล้วนโยบายสาธารณะที่ดี ต้องมุ่งเน้นสร้างประโยชน์ ด้านต่างๆ เช่นทางด้านสังคม ทางด้านการศึกษา ทางด้านสาธารณสุข รวมถึงทางด้านเศรษฐกิจเพื่อฐานะความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ให้ดีพร้อมซึ่งนโยบายสาธารณะนั้นๆ ต้องมาจากปัญหาของประชาชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ไม่ใช่เพียงแค่การสั่งการลงมาของคณะรัฐมนตรีโดยที่ประชาชนต้องได้มีโอกาสนำเสนอ ปัญหาต่างๆเข้าสู่รัฐสภาด้วย เพื่อมีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ออกมาเป็นกฎหมาย ในแต่ละบริบท แก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ ให้กับประชาชนได้รับประโยชน์จากนโยบายสาธารณะอย่างแท้จริง แต่ในปัจจุบันการกำหนดนโยบายต่างๆของภาครัฐ ประชาชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วม นโยบายจึงแก้ไขปัญหาก็ไม่ตรงจุด จนเกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในแง่มุมต่างๆ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาจากการระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ โดยใช้หลักอปริหานิยธรรม7

### ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ พื้นที่วิจัย คือ เทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระดับความคิดเห็นของประชาชน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 389 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามจากการหาค่า แล้วได้ค่า IOC = 0.91 หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ 30 ชุด ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.98 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 389 ตัวอย่าง โดยแบบสอบถามจากการหาค่า แล้วได้ค่า IOC = 0.91 สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบว่า มีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

ขั้นตอนที่ 3 ทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ โดยใช้หลักอปริหานิยธรรม7 ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 15 รูปหรือคน ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้บริหารเทศบาลตำบลต้นธง 2) กลุ่มผู้บริหารฝ่ายนิติบัญญัติ 3) กลุ่มผู้นำชุมชน 4) พระสงฆ์ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาสวัด ในตำบลต้นธง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และนำเสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 รูปหรือคน ช่วยให้คำแนะนำเพิ่มเติมไปสัมภาษณ์ถึงประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม7 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่น ของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน วิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

## ผลการวิจัย

**วัตถุประสงค์ที่ 1.** ระดับความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมด้านนโยบาย  
 สาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัด  
 ลำพูน พบว่า ประชาชนในตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับ  
 ท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.05$ , S.D. = 0.79) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน  
 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในลำดับ  
 มากที่สุด รองลงมาคือด้านดำเนินกิจกรรม ถัดมาคือด้านการตัดสินใจ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการ  
 ประเมินผลอยู่ในลำดับน้อยที่สุด ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าควรมีการหาแนวทางให้ระดับการมี  
 ส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ทางด้านนโยบายสาธารณะต่อไป

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมาย แสดงระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้าน  
 นโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของ  
 ประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยรวม

| ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน  | ระดับการมีส่วนร่วม |             |                |
|------------------------------------|--------------------|-------------|----------------|
|                                    | $\bar{X}$          | S.D.        | แปลผล          |
| 1. ด้านการตัดสินใจ                 | 3.07               | 0.85        | ปานกลาง        |
| 2. ด้านดำเนินกิจกรรม               | 3.10               | 0.84        | ปานกลาง        |
| 3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์   | 3.12               | 0.81        | ปานกลาง        |
| 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล | 2.89               | 0.96        | ปานกลาง        |
| <b>ภาพรวม</b>                      | <b>3.05</b>        | <b>0.79</b> | <b>ปานกลาง</b> |

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนในตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีส่วนร่วมทาง  
 การเมืองในระดับท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.05$ , S.D. = 0.79) และเมื่อ  
 จำแนกเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมใน  
 ผลประโยชน์อยู่ในลำดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 3.12$ , S.D. = 0.81) รองลงมาคือด้านดำเนินกิจกรรม  
 ( $\bar{X} = 3.10$ , S.D. = 0.84) ถัดมาคือด้านการตัดสินใจ ( $\bar{X} = 3.07$ , S.D. = 0.85) ส่วนด้านการมี  
 ส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในลำดับน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 2.89$ , S.D. = 0.96) ตามลำดับ

**วัตถุประสงค์ที่ 2.** เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านนโยบาย  
 สาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่น ของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัด  
 ลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

**ตารางที่ 2** ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามใน ตำบล  
 ต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามสมมติฐานที่ 1 – 5

| สมมติ<br>ฐาน | ตัวแปร<br>ต้น    | ตัวแปรตาม                                                                          | ค่า t | ค่า F | Sig.  | ผลการศึกษา |        |
|--------------|------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|------------|--------|
|              |                  |                                                                                    |       |       |       | ยอมรับ     | ปฏิเสธ |
| 1.           | เพศ              | การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ใน<br>ตำบลต้นธง อำเภอเมือง<br>จังหวัดลำพูน | 1.32  | -     | 0.19  | -          | ✓      |
| 2.           | อายุ             | การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ใน<br>ตำบลต้นธง อำเภอเมือง<br>จังหวัดลำพูน | -     | 1.40  | 0.24  | -          | ✓      |
| 3.           | วุฒิ<br>การศึกษา | การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ใน<br>ตำบลต้นธง อำเภอเมือง<br>จังหวัดลำพูน | -     | 0.17  | 0.92  | -          | ✓      |
| 4.           | สถาน<br>ภาพ      | การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ใน<br>ตำบลต้นธง อำเภอเมือง<br>จังหวัดลำพูน | -     | 0.88  | 0.47  | -          | ✓      |
| 5.           | อาชีพ            | การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ใน<br>ตำบลต้นธง อำเภอเมือง<br>จังหวัดลำพูน | -     | 3.83  | 0.005 | ✓          | -      |

\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**จากตารางที่ 2** พบว่า จากการเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามในตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อันได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ และอาชีพพบว่า

ประชาชนที่มีเพศต่างกัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองในระดับท้องถิ่นในตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองในระดับท้องถิ่นในตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองในระดับท้องถิ่นในตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีสถานะภาพต่างกัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองในระดับท้องถิ่น ในตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนทางการเมืองในระดับท้องถิ่นในตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

**วัตถุประสงค์ที่ 3.** เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ โดยใช้หลักอภิธานิธรรม 7 พบว่า การที่ประชาชนในแต่ละชุมชน ได้เข้าร่วมในการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน เพื่อการเสนอปัญหาต่างๆ ของชุมชนที่ตนเองได้อาศัย เพื่อให้ทางภาครัฐ ได้ออกแบบนโยบายสาธารณะ ในการแก้ไขพัฒนาให้ นั้น ประชาชนต้องได้รับข่าวสาร เชิญชวน ถึงความจำเป็น และผลประโยชน์ ที่ต้องได้รับในการเข้ามามีส่วนร่วม และทางภาครัฐ ต้องจริงจังในการนำปัญหาของประชาชน ที่ได้รับ เข้าไปเป็นนโยบายสาธารณะ ซึ่งความพร้อมเพรียง ในการเข้าร่วมประชุม ในแต่ละครั้งของประชาชน จึงมีความจำเป็นและสำคัญมาก เพื่อการนำไปพัฒนาชุมชน ตลอดจนถึงการพัฒนาประเทศชาติ การใช้หลักพุทธธรรมในการเข้ามาทำให้เกิดความมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยผู้วิจัย ได้ใช้หลักอภิธานิธรรม 7 ในการเป็นแนวทาง และพบว่า ควรจะทำแต่ละด้านเพื่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้ **1) ในด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์** การอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน โดยปกติการจัดประชุมในแต่ละครั้งเพื่อการวางแผนประชาคม และให้เกิดการสร้างแผนนโยบายสาธารณะ เพื่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ จำเป็นต้องได้รับการเสนอปัญหา และความต้องการของประชาชน ในชุมชนนั้นๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน จึงจะได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด แต่หากเกิดการไม่เข้าร่วมประชุมกันอย่างพร้อมเพรียง อาจเกิดจากการประสาสัมพันธ์

ให้ทราบประโยชน์ ของการประชุมจากหน่วยงาน หรือการที่ประชาชนเอง เห็นว่าไม่มีประโยชน์อะไร  
กับตนเอง ก็ตาม ย่อมทำให้เกิดนโยบายที่สร้างออกมาแล้ว สร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคมนั้นๆได้  
ดังนั้น การเข้าร่วมประชุม อย่างพร้อมเพรียงกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ในการกำหนดนโยบายสาธารณะ  
ต่างๆ ออกมา 2)ในด้านพร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและกระทำการกิจที่ควรทำ เพื่อให้เกิดความ  
ยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คน การกำหนดหน้าที่ และทราบหน้าที่ของผู้ที่เข้าประชุมอย่าง  
ชัดเจน จะเป็นการกำหนดบทบาท ของแต่ละคน และแต่ละฝ่าย ให้ดำเนินกิจกรรมการประชุมด้วย  
ความมีส่วนร่วม และจะทำให้บรรยากาศ ในการประชุมเป็นไปด้วยความเป็นกันเอง และประชาชน ที่  
ร่วมประชุม จะได้แสดงปัญหาที่ต้องการแก้ไข ออกมาได้อย่างแท้จริง ส่วนฝ่ายบริหารนั้นหากการ  
กำหนดหน้าที่ โดยวางแผนงานเพื่อการบริหารงานให้สอดคล้องกับ ฝ่ายบริหารระดับชาติได้ ประชาชน  
ก็จะได้รับโอกาส ในการพัฒนาที่ดีขึ้น 3)ในด้านไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติและไม่เลิกสิ่ง  
ที่บัญญัติไว้แล้ว โดยการประชุมในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่จะยอมรับในมติ ที่ประชุมตามเสียงข้างมาก ตาม  
แนวทางระบอบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง และไม่มีการขัดแย้งในมติ ของที่ประชุม 4)ในด้านเคารพ  
นับถือผู้ใหญ่การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะผู้ใหญ่เกิดก่อน ผ่าน  
ประสบการณ์มากกว่า เป็นสิ่งที่ต้องรับฟังและวิเคราะห์ เนื่องจากประสบการณ์ต่างๆ จากผู้ที่อาวุโส  
กว่า ที่ผ่านมาจะเป็นประโยชน์กับสังคม ชุมชนในปัจจุบันนี้ และความคิดเห็นของคนรุ่นใหม่ ในมุมมอง  
ของโลกปัจจุบัน ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ต้องรับฟัง เนื่องจากจะเป็นมุมมองของสมัยใหม่ ที่เป็นอยู่  
ดังนั้น ก็ต้องรับฟังกันด้วยความมีเหตุผล เพื่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการมีส่วนร่วม แก้ไขปัญหา  
ร่วมกัน 5)ในด้านไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรี สตรีถือว่าเป็นเพศแม่ เป็นเพศที่อ่อนแอ บุรุษควรให้เกียรติ  
ให้ การยกย่อง ปกป้องไม่ให้ใครละเมิดสิทธิหรือข่มเหงรังแก การให้ความสำคัญจากทุกเพศทุกวัย ควร  
เป็นการแบ่งย่อยลงไป ในแต่ละชุมชนเพื่อสะท้อนปัญหาเข้ามาอย่างแท้จริง เช่นการแบ่งเป็นกลุ่ม  
ย่อยๆ ของชุมชน โดยการคัดเลือกผู้นำกลุ่มย่อย ขึ้นมารับฟังปัญหาต่างๆของชาวบ้าน ทุกระดับ แล้ว  
นำเอา ปัญหาจากผู้นำกลุ่มแต่ละกลุ่มนั้น มาสรุปกันอีกครั้ง จะได้เป็นการเตรียมปัญหาต่างๆจาก  
ชาวบ้านอย่างแท้จริง เพื่อเสนอให้มีการนำนโยบายสาธารณะ ที่ถูกต้อง ตามความต้องการของ  
ประชาชนอย่างแท้จริง 6)ในด้านสักการะเคารพเจดีย์ หมายถึงการให้ความเคารพและปกป้องรักษาปู  
ชนียสถานที่สำคัญในศาสนา เป็นการมองความสำคัญของปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ที่มีความรู้ของชุมชน  
ในด้านต่างๆ โดยให้มีการถ่ายทอดกับชาวบ้าน ในชุมชนที่มีความสนใจในความรู้ ของปราชญ์แต่ละ  
แขนง จนสร้างเป็นกลุ่มวิชาชีพ ให้มีการขยายตลาดสร้างรายได้กับชาวบ้าน และชุมชน จะทำให้เกิด  
ความรักและความสามัคคีของคนในชุมชน และเศรษฐกิจของชุมชนนั้นๆ ที่มีการพัฒนาร่วมกันโดย  
อาศัยปราชญ์ชุมชนนั้น เป็นกำลังขับเคลื่อน จะเป็นการดีและสำคัญที่สุด 7)ในด้านให้การอารักขา  
คุ้มครอง อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ คือการคุ้มครองบรรพชิตซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้  
คงอยู่ตลอดไป การเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของชุมชน ผ่าน บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้ประชาชนได้มี

ส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ ถือเป็นแนวทางที่ท้าทายเป็นอย่างยิ่ง ในโลกสมัยที่ความเจริญ เข้ามายิ่ง  
หมู่บ้าน ชุมชน แต่วัด ก็ยังเป็นสถานที่ เชื่อมโยงความรัก สามัคคี ของคนในชุมชนได้ดี จากการ  
ประสานงานกิจกรรมต่างๆ ผ่านทางร้านค้าชุมชนของหมู่บ้านนั้น ผ่านทางผู้นำหมู่บ้าน ที่ต้องแจ้งให้  
คนในชุมชน ได้มาร่วมกิจกรรม ตลอดถึงสถาบันทางการศึกษา ที่ต้องสร้างความรู้ให้กับผู้นำชุมชน โดย  
มีกระบวนการที่เหมือนกัน ในการนำไปถ่ายทอดต่อสู่ประชาชน ในหมู่บ้าน ดังนั้นการเชื่อมโยง วัด  
บ้าน โรงเรียน และหน่วยงานราชการ จึงขาดออกจากกันไม่ได้ ในการเป็นแนวทาง สร้างความมีส่วนร่วม  
ร่วม ด้านนโยบายสาธารณะ เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ระดับท้องถิ่น เชิงพุทธบูรณาการ  
ของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

### **อภิปรายผลการวิจัย**

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 เมื่อการประชุมหารือเพื่อกำหนดนโยบายในแต่ละครั้ง  
ต้องมาจากปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้นอาชีพ ได้เสนอปัญหาและ  
ความต้องการในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยผ่านการลงมติในที่  
ประชุม แต่ละครั้งเพื่อนำไปสู่นโยบายสาธารณะที่ดีตรงกับกรแก้ไขปัญหของคนส่วนใหญ่ จึงต้อง  
ได้รับการมีส่วนร่วมจากประชาชนให้มากที่สุด ในการเข้าร่วมประชุมวางแผนกำหนดนโยบายในแต่ละ  
ครั้ง โดยการศึกษาครั้งนี้ ได้ข้อสรุปการมีส่วนร่วมของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความ  
สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมศักดิ์ สติสมปนโน (สินนา) “การมีส่วนร่วมของประชาชนใน  
การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลโนนหวาย อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า  
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลโนนหวาย อำเภอหนองวัวซอ จังหวัด  
อุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน  
อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสา  
ธารณะในเทศบาลตำบลต้นธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อัน  
ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ อาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา  
สถานภาพ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ ในเทศบาลตำบลต้น  
ธง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี  
อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ ในเทศบาลตำบลต้นธง  
อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับ  
สมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 การประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม7 เพื่อส่งเสริมการมี  
ส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณา

การ พบว่า 1.หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การจัดประชุมในแต่ละครั้งเพื่อการวางแผนประชาคม และให้เกิดการสร้างแผนนโยบายสาธารณะ เพื่อการแก้ไขปัญหาต่างๆ จำเป็นต้องได้รับการเสนอปัญหา และความต้องการของประชาชน ในชุมชนนั้นๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน จึงจะได้รับการแก้ไขที่ตรงจุด 2.เริ่มเล็กประชุม พร้อมเพรียงกัน ในการประชุมเป็นไปด้วยความเป็นกันเอง และประชาชน ที่ร่วมประชุม จะได้แสดงปัญหาที่ต้องการแก้ไข ออกมาได้อย่างแท้จริง 3.ยอมรับมติที่ประชุมในการแก้ปัญหา การประชุมในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่จะยอมรับในมติ ที่ประชุมตามเสียงข้างมาก ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย อย่างแท้จริง และไม่มี การขัดแย้งในมติ ของที่ประชุม 4.ยอมรับ เคารพ ผู้อาวุโส เพราะผู้ใหญ่เกิดก่อน ผ่านประสบการณ์มากกว่า เป็นสิ่งที่ต้องรับฟังและวิเคราะห์ เนื่องจากประสบการณ์ ต่างๆ จากผู้ที่อาวุโสกว่า ที่ผ่านมาจะเป็นประโยชน์กับสังคม ชุมชนในปัจจุบันนี้ และความคิดเห็นของ คนรุ่นใหม่ ในมุมมองของโลกปัจจุบัน ก็มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่ต้องรับฟัง เนื่องจากจะเป็นมุมมอง ของสมัยใหม่ ที่เป็นอยู่ ดังนั้น ก็ต้องรับฟังกันด้วยความมีเหตุผล เพื่อการพัฒนาชุมชน ในด้านการมี ส่วนร่วม แก้ไขปัญหาร่วมกัน 5.ดูแล สงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส การคัดเลือกผู้นำกลุ่มย่อย ขึ้นมารับฟัง ปัญหาต่างๆของชาวบ้าน ทุกระดับ แล้วนำเอา ปัญหาจากผู้นำกลุ่มแต่ละกลุ่มนั้น มาสรุปกันอีกครั้ง จะได้เป็นการเตรียมปัญหาต่างๆจากชาวบ้านอย่างแท้จริง เพื่อเสนอให้มีการนำนโยบายสาธารณะ ที่ ถูกต้อง ตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง 6.ส่งเสริม รัก ประเพณี วัฒนธรรม เป็นการ มองความสำคัญของปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ที่มีความรู้ของชุมชน ในด้านต่างๆ โดยให้มีการถ่ายทอด กับชาวบ้าน ในชุมชนที่มีความสนใจในความรู้แต่ละแขนง จนสร้างเป็นกลุ่มวิชาชีพ ให้มีการขยาย ตลาดสร้างรายได้กับชาวบ้าน และชุมชน จะทำให้เกิดความรักและความสามัคคีของคนในชุมชน และ เศรษฐกิจของชุมชนนั้นๆ ที่มีการพัฒนาร่วมกันโดยอาศัยปราชญ์ชุมชนนั้น เป็นกำลังขับเคลื่อน จะ เป็นการดีและสำคัญที่สุด 7.ส่งเสริม ทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา การเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของชุมชน ผ่าน บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้าน ชุมชน เป็นการ เชื่อมโยงความรัก สามัคคี ของคนในชุมชนได้ดี

### องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลด ความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ดังรูปภาพต่อไปนี้

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำใน  
สังคมระดับท้องถิ่น เชิงพุทธบูรณาการของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

การมีส่วนร่วมของประชาชน

1.การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

- 1.1 ร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหา ความต้องการ
- 1.2 ร่วมในการกำหนดแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหา
- 1.3 ร่วมในการติดตามการดำเนินโครงการ
- 1.4 ร่วมในการทำประชาคมติ แก้ไขปัญหาและเสนอ  
ความเห็น
- 1.5 ร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้าน หรือ ได้แย้ง  
อย่างมีเหตุผล

2.การมีส่วนร่วมด้านดำเนินกิจกรรม

- 2.1 ร่วมกับท้องถิ่นในการดำเนินงาน ด้านนโยบาย
- 2.2 ร่วมสนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงาน
- 2.3 ร่วมในการพัฒนาดูแลสาธารณะประโยชน์
- 2.4 ร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนโยบาย
- 2.5 ร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกลุ่ม  
งาน

3.การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์

- 3.1 ได้รับความรู้และประสบการณ์ ในการเข้าร่วม  
กิจกรรม
- 3.2 มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการเข้าร่วมกิจกรรม
- 3.3 ทุกคนในชุมชน ได้รับประโยชน์ และสวัสดิการ
- 3.4 พัฒนาทักษะจากการเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการ
- 3.5 ยอมรับผลที่เกิดขึ้น ทั้งทางบวกและทางลบ

4.การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

- 4.1 ร่วมในการเข้าไปสังเกตการณ์ การดำเนินงาน
- 4.2 ร่วมเป็นคณะผู้ตรวจสอบ ในการดำเนินงาน
- 4.3 ร่วมการประเมินผลความคุ้มค่า ของการดำเนิน
- 4.4 ร่วมในการติดตามประเมินผลงาน และสภาพปัญหา
- 4.5 ร่วมในการเข้าร่วมเสวนา และแสดงความคิดเห็น

อปธานิธรรม7

เสนอแนวทางการส่งเสริมการมี  
ส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ  
เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำใน  
สังคมระดับท้องถิ่น เชิงพุทธบูรณา  
การของประชาชนในอำเภอเมือง  
จังหวัดลำพูน  
ตามหลักอปธานิธรรม7 ได้แก่

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์
2. เริ่ม เล็กประชุม พร้อมเพรียง  
กัน
3. ยอมรับมติที่ประชุมในการ  
แก้ปัญหา
4. ยอมรับ เคารพ ผู้อาวุโส
5. ดูแล สงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส
6. ส่งเสริม รักประเพณี  
วัฒนธรรม
- 7.ส่งเสริมทำนุบำรุง  
พระพุทธศาสนา

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบไปด้วย 4 ด้านที่สำคัญ และต้องใช้หลักพุทธธรรม เข้ามาช่วยส่งเสริมในแต่ละด้าน กล่าวคือ

**1. การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ** การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ความต้องการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ของชุมชน การเสนอแนวทาง การลงมติ ของที่ประชุม และการคัดค้าน เมื่อเกิดความไม่เหมาะสม ซึ่งทั้งหมดนี้ จะเป็นตัวกำหนด ในการยอมรับการตัดสินใจ โดยหากมีการนำหลักพุทธธรรม เข้ามาช่วยในการดำเนินการมีส่วนร่วม จะเป็นในหัวข้อที่ว่า ยอมรับ เคารพ ผู้อาวุโส, ยอมรับมติที่ประชุมในการแก้ปัญหา และดูแล สงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาสซึ่งทั้งสามข้อนี้ จะช่วยให้เกิดการยอมรับ แนวทางต่างๆ ร่วมกันของการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

**2. การมีส่วนร่วมด้านดำเนินกิจกรรม** ร่วมกับท้องถิ่นในการดำเนินงาน ด้านนโยบาย สนับสนุนช่วยเหลือการดำเนินงาน พัฒนาดูแลสาธารณะประโยชน์ จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับนโยบาย และการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกลุ่มงาน ทั้งหมดนี้ เป็นการดำเนินกิจกรรม ที่ต้องอาศัย การมีส่วนร่วมอย่างเข้าใจกัน โดยหากนำหลักพุทธธรรม เข้ามาช่วยในการดำเนินการมีส่วนร่วม จะเป็นในหัวข้อที่ว่า ส่งเสริมทำนุบำรุงพระศาสนา เนื่องจากการเข้ามามีกิจกรรมต่างๆ ของทางวัด จะเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานต่างๆ ได้ดี ดังคำกล่าวที่ว่า บวร ซึ่งหมายถึง บ้าน วัด โรงเรียน และหากเพิ่มเติม ในยุคสมัย ก็จะมีหน่วยงานราชการ เข้ามาอีกด้าน ซึ่งการมาทำกิจกรรมร่วมกัน ยังวัด ในช่วงวันสำคัญต่างๆ จะเป็นการสร้างความมีส่วนร่วม ด้านดำเนินกิจกรรม และสร้างความสามัคคี ได้ดีอีกด้วย

**3. การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์** ได้รับความรู้และประสบการณ์ ในการเข้าร่วม กิจกรรม เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทุกคนในชุมชน ได้รับประโยชน์ และสวัสดิการ การพัฒนาทักษะ จากการเข้าร่วมกิจกรรมและโครงการ จนไปถึง ยอมรับผลที่เกิดขึ้น ทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งหมดนี้ ล้วนเป็นการได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วม โดยหากนำหลักพุทธธรรม เข้ามาช่วยในการดำเนินการมีส่วนร่วม จะเป็นในหัวข้อที่ว่า หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ และ ส่งเสริม รัก ประเพณี วัฒนธรรม โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมกันบ่อยครั้ง ในเรื่องผลประโยชน์ ที่คนในชุมชนจะได้รับนั้น จะเป็นการสร้างแรงจูงใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วม และหากมีการส่งเสริมถ่ายทอด องค์ความรู้ของปราชญ์ ชาวบ้าน เพื่อนำมาสร้างอาชีพรายได้ด้วยแล้ว จะเป็นการสร้างแรงจูงใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมด้าน ผลประโยชน์ได้มากขึ้นด้วย

**4. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล** การเข้าไปสังเกตการณ์ การดำเนินงานร่วมเป็น คณะผู้ตรวจสอบ ในการดำเนินงานประเมินผลความคุ้มค่าติดตามประเมินผลงานสภาพปัญหา การเข้าร่วมเสวนา และแสดงความคิดเห็น ทั้งหมดนี้ จะเป็นการช่วยกันประเมินผลจากการทำงาน เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพ และสร้างประโยชน์สูงสุดให้ชุมชน โดยทุกคนใจชุมชน จะได้ทราบแนวทางในการ ดำเนินงานครั้งต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา และสูญเสียผลประโยชน์ โดยหากนำหลักพุทธธรรม เข้ามา

ช่วยในการดำเนินการมีส่วนร่วม จะเป็นในหัวข้อที่ว่า เริ่ม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกัน ซึ่งทุกครั้งที่มีการเริ่มประชุม ต้องมีการกล่าวที่มา และทุกครั้งที่จบประชุม ต้องมีการสรุป การทำงาน ดังนั้น ความพร้อมเพรียงกัน ในการอยู่ร่วมประชุม ต้องอาศัยหลักธรรม ข้อนี้ในการทำให้เกิดการรับทราบ เรื่องที่ประชุม อย่างครบถ้วน

## สรุป

การกำหนดนโยบายสาธารณะต่างๆ ของหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบดูแล จะมาจากการลงประชามติ สอบถามปัญหาต่างๆจากประชาชน ในพื้นที่นั้นๆ เพื่อจะได้จัดทำนโยบาย ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ตรงกับปัญหาที่แท้จริง ของประชาชน ให้คุ้มค่ากับเงินงบประมาณ ที่มาจากภาษี ของประชาชน ซึ่งจะเป็นแนวทางเดียวกัน กับการบริหารงานของรัฐบาล ที่ต้องรับทราบปัญหาจากทางตัวแทน ของพี่น้องประชาชน คือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นั่นเอง ดังนั้นการมีส่วนร่วมต่างๆ ในการเสนอปัญหา หรือการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ระดับท้องถิ่น เชิงพุทธบูรณาการของประชาชน จึงต้องได้รับการส่งเสริม ให้เกิดความร่วมมือของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งการร่วมกันแต่ละครั้ง ย่อมจะทำให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ในพื้นที่นั้นๆ จึงงานวิจัยครั้งนี้ ได้เกิดการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านนั้น ต้องมีหลักพุทธธรรม เข้าไปกำกับส่งเสริม เพื่อให้เกิดความสำเร็จ ในการร่วมกันของประชาชน ดังนี้ 1.การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ควรใช้หลักการยอมรับ เคารพ ผู้อาวุโส, ยอมรับมติที่ประชุมในการแก้ปัญหา และดูแล สงเคราะห์ ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งทั้งสามข้อนี้ จะช่วยให้เกิดการยอมรับแนวทางต่างๆ ร่วมกัน 2.การมีส่วนร่วมด้านดำเนินกิจกรรม ควรใช้หลักส่งเสริมทำนุบำรุงพระศาสนา เนื่องจากการเข้ามามีกิจกรรมต่างๆ ของทางวัด จะเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานต่างๆได้ดี ดังคำกล่าวที่ว่า บวร ซึ่งหมายถึง บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งการมาทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสามัคคี ได้ดีอีกด้วย 3.การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ ควรใช้หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ และ ส่งเสริม รัก ประเพณี วัฒนธรรม โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมกันบ่อยครั้ง ในเรื่องผลประโยชน์ ที่คนในชุมชนจะได้รับนั้น จะเป็นการสร้างแรงจูงใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วม และหากมีการส่งเสริมถ่ายทอด องค์ความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อนำมาสร้างอาชีพรายได้ด้วยแล้ว จะเป็นการสร้างแรงจูงใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมด้าน ผลประโยชน์ได้มากขึ้นด้วย 4.การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ควรใช้หลักธรรม คือ เริ่ม เลิกประชุม พร้อมเพรียงกัน ซึ่งทุกครั้งที่มีการเริ่มประชุม ต้องมีการกล่าวที่มา และทุกครั้งที่จบประชุม ต้องมีการสรุป การทำงาน ดังนั้นความพร้อมเพรียงกัน ในการอยู่ร่วมประชุม ทำให้เกิดการรับทราบเรื่องที่ประชุม อย่างครบถ้วน

**ข้อเสนอแนะ** “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านนโยบายสาธารณะ เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมระดับท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการของประชาชนใน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

#### **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**

1. การกำหนดนโยบายสาธารณะ เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยนำหลักอภิปรายธรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการ

#### **ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ**

1. ท้องถิ่นควรมีการลงพื้นที่ แบ่งกลุ่มชุมชนเพื่อการวางแผนประชุมย่อย ก่อนประชุมใหญ่ ในแต่ละครั้ง เพื่อให้ตัวแทนกลุ่มย่อย เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนหารือนโยบาย ในแต่ละครั้ง
2. ท้องถิ่นเกี่ยวข้อง ต้องมีการสร้างผู้นำชุมชน ให้มีความเข้มแข็ง เข้าถึงประชาชน เพื่อการปรึกษาหารือ ในแต่ละครั้ง จะได้รับการมีส่วนร่วม อย่างเต็มที่ของประชาชน

#### **ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป**

1. การศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในท้องถิ่น ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
2. การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วม วิถีชีวิต ของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

#### **References**

- ศิลปวิชญ์ น้อยสมมิตร และโชติกา แก่นธิดา, “การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อนโยบายสาธารณะ Public participation in public policy” วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่2 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2562): 113
- ปรณิกา มีรุฑ, “นโยบายสาธารณะกับการศึกษาไทยยุค 4.0” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2563): 2-4
- สนธิกาญจน์ เพื่อนสงคราม, “กรอบนโยบายสาธารณะที่ดีที่พรรคการเมืองของไทยควรนำมาประกอบการจัดทำนโยบายการบริหารประเทศ” วารสารรัฐสภาสาร, ปีที่ 65 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน 2560): 12
- วิพุธ พูลเจริญ, หนังสือเรียนรู้โลกทางไกลโรค การณศึกษาการพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในต่างประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: วนิตการพิมพ์, ม.ป.ป.), หน้า 10
- ประเวศ วะสี, กระบวนการนโยบายสาธารณะ (Public Policy Process), พิมพ์ครั้งที่3, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทปิยอนด์ พับลิชชิง จำกัด, 2552), หน้า 11